

Mintgign proprietari d'en campadi

Grischun: «Nomady» less revoluziunar igl campar

MATIA DEMARMELS/FMR

■ **L'idea è simpla: la plattafurma digitala «Nomady» fò la punt tranter campaders e proprietari d'en toc taragn. Ed igl start up tgi colloborescha tranter oter cun Grischun Vacanze crescha ad en crescher. Uscheia è l'interpresa permanentamaintg alla tschertga da locataris supplementars.** Ampurmess vign en bel rap cun far relativmointg pac persiva. La FMR ò ruschano cuagl fundatour, cun Grischun Vacanze e cun *Roman Brenn* da Stierva tgi ò gio beneventu enqualtgi giast.

Campar è an moda. La gliout para da tschartger veaple la nateira e l'aventura. Statisticas exactas n'existan betg. Tgi las admissiuns da campers e bus en sa multipligeidas pigl factour treis igls davos onns an Svizra, è dantant franc en ferm indicatour tgi sottastritgescha chella tendenza. Savens vign alloura simplamaintg sa farmo e mess sen ena tenda x ensanous. Nomady gida da schlier chel problem. Sen tals campadis stattan giasts numnadamaintg sur notg manevol alla nateira sainza campar selvadiamaintg.

En banc, en grill ed ena tualetta

«L'idea da fundar Nomady vaia gia an Alaska», declera *Oliver Huber*. Cuagl concept ins viglia sviluppar anavant modas classicas cun rulottas e promover en turissem durabel. «Nous lagn pussibilitar experientschas schi manevlas scu pussebel alla nateira e porscher aventuras tgi son betg neir cattedas sen plazzas da campar classicas», rachinta igl om da Nossadunang anavant. Mintga proprietari u fittadign da taragn ni d'ena hetta so sa participar alla reit e dar a tschains en post per campar. Cant tg'ins viglia investar persiva seia surlaschea ad egn e mintgign. Cler seia tgi l'attractivdad digl li crescha cun far en pèr investiziuns d'antschatta.

La vista d'en camp tgi sa catta survert Mustér.

FOTO MAD/GRISCHUN VACANZAS

«L'experientscha mossa tgi ena pussebladad per grillar e tschantar ed ena tualetta tanschan per aveir success. Igls fittadigns en savens fitg anschignevels ed erigian sez chell'infrastructura – uscheia ègl pussebel da metter an peis ena flotta piazza cun costs da bung 1000 francs.» Igl prietsch so neir fixo libramaintg digl fittadigns. La gliout seia pronta da paer 50 – 60 francs per star ena notg, 15% da chel import vigna dabung a Nomady.

«Normalmointg stattan igls giast egna u dus notgs. Campadis tgi on success gudognan radond 10 000 francs ad onn cuagl tschains dad en plaz.» Fitg dumanos seian er products locals. Persungas tgi vendan tals vegian alloura anc en gudogn supplementar.

Sustign da Grischun Vacanze

Grischun Vacanze è antro an coopera-ziun cun la giovn'interpresa. *Patrick Dre-*

«Nous lagn pussibilitar experientschas schi manevlas scu pussebel alla nateira e porscher aventuras tgi son betg neir cattedas sen plazzas da campar classicas.»

Oliver Huber
fundatour Nomady

ta, lainsa purtar activamaintg aint igl Grischun.» Sustign finzial na dattigl pero betg: «Nous ischan ni participos, ni purschignsa en sustign direct a moda finziala. Nous gidagn sclareir las situaziuns giuridicas e catar fittadigns supplementars. La lescha actuala lascha tscherts spazis d'interpretaziun pertutgont campadis sen taragn privat.» Las situaziuns giuridicas seian differentas da cumeagn a cumeagn. «Las nossas experientschas mossa tgi cumeagns cun gronds campadis existents en tendenziamaintg pi restrictivs.» Chel ager fò betg surstar cun esser Nomady ena concurrenza potenziala per campadis tradiziunals. *Patrick Dreher*: «La nosa fegnameira è adegna da trer duple giasts aint igl Grischun. Scu tgi chels sa repartan alloura, è tgossa digl giast. Viandantas e viandants cun bus e tendas vegian anfignen ossa betg gia igl Grischun sen lour bucket list. «A nous vogl per angrondaneir la turta, betg per midar la repartiziun da giasts. Campadis tradiziunals cattan interesant, tgi Grischun Vacanze peglia permangs la tematica digl boom da campar.»

Bungas experientschas

Gio s'annunzia è *Roman Brenn*. «Igl neir aint è sto pac cumplitgia», declera igl om da Stierva tgi ò ratschet igls amprems giasts igl aton passo. Pigl mument porscha el en banc, electriciad ed en grill. Bod u tard painsa el da metter a disposiziun er ena tualetta. «Nous survagnign en e-mail schi ensatgi reservescha igl noss plaz. Fatg giu chint vign sur la plattafurma.» Schi seia cò igl interess mossa el er igl sies bagn puril. Pinavant vegia'l indrizo en kiosk per vender products. «Da chegl vign fatg fitg bagn adiever.» Experientschas negativas na vegia'l betg anc fatg anfignen ossa.

Ulteriouras infurmaziuns: www.nomady.ch

En Bargunseñer: tranter sculptura e liñgua

Discurs cun: Linard Nicolay, Barvogn/Rueun

PEDER ANTONA BALTERMIA/FMR

■ **I dat strusch ena persunga schi interrumantscha scu Linard Nicolay: Carschia se è el a Barvogn, gia fermas relaziuns ed ò vivia en taimp an Nagiadegna. Ossa veiva el a Rueun. Pinavant è el sculptour cun predilecziun per metal e crap. El è er redactour dalla revista «Muchetta» ed ò installo online en vocabulari interactiv digl bargunseñer.** *Linard Nicolay* (54) è en veir Bargunseñer. Cugls cunfamigliars e cun chels da Barvogn discorra el igl rumantsch da Barvogn, igl bargunseñer. Chegl è en dialect cun en ferm substrat surmiran a fermas influenzas puteras or dalla Nagiadegna. Dus digls sies barbas, en frar ad ena sora, on piglia domicil da l'otra vart digl Pass d'Alvra. El ò vivia en taimp a Samada. Tge cor batta atgnamaintg aint igl sies pez? «Ev d'è ancha adena fermas rigschs a Brauegn. Igl puter amprandi an scola primara a secundara d'èja pi tard savi druer, enit la scola media a Samedan. Lo d'èja uzi buñas relaziuns er cun studentAs dla Nazadeña bassa a dla Val Mistegr, ad er amprandi a discuerrar ampo igls ses indiams.»

En Bargunseñers er Surmirans?

«La lingua a cultura da Brauegn stat tranter igl Surmeir a la Nazadeña.

Igl trafic tres la Val a sur igl Pass d'Alvra ò do impuls da tottas duos regions.

Brauegn as ò kella geda decis par la refurma ad uscheia eschans gnis traz pi ferm da l'otra vers la lingua a cultura digl Rumantschs ladins. Nogs an parzi cun els er ena simila istorgia d'emigraziun.» Cun Filisour, pi bod ena vischnanca rumantscha, seian igls contacts schon durant igls davos tschientiners stos stretgs. Uscheia seia la fusiun dad ossa ansesez ena consequenza cun ena tscherta logica. L'influenza dla Nagiadegna è sa schlargeda anfignen Filisour, er l'ò sumeglian las tgesas istoricas, scu a Barvogn, ferm a chellas da tschella vart digl pass.

La revista per igls dus cumeagns

Per *Linard Nicolay* è igl art la sia activitad principala e professionala. Siva studis d'art a Paris a Bologna veiva'l ossa an Surselva. Igl sies atelier ò el a Rabius. Igls sies materials preferias scu sculptour en igl metal ed igl crap. (linard.nicolay.ch)

El ò uscheia quasi parallel cun la sia lavour artistica dus activitads en po spezialas. Egna è chella da redactour dalla revista «Muchetta», tgi è sa furmada or dalla fusiun digl «Pro Bravuogn» (Barvogn) e «Der Greifensteiner» (Filisour).

«Las contribuziuns en screzzas par rumantsch (bargunseñer, puter) a tudegisch, cò a lo er an en oter idiom u en'otra lingua. Par rendar accessibels igls cuntgnis rumantschs a da chi chi è da lingua tudegisch-cha veñni kels translatos u resümos par tudegisch. Eña part digl arti-

chels laschi scregver l'otra scregvi mez», declera igl redacter. «I dat adeña duple possessogrs da chesad abitaziuns da vacanze chi s'interessan par la lingua a cultura indigena ad aboneschan parkè la revista. Actualmeñ stampans six gedas l'on s-chers 1000 exemplers.»

Igl dicziunari «Bargunseñer interactiv»

Cun dar aint www.bargunseñer.ch ins reiva sen la pagina «Bargunseñer interactiv».

Chella pagina ò igl *Linard Nicolay* mess a li cuagl *Gion-Andri Cantieni*, expert par dumondas d'infurmatica e rumantsch da chest gener. «Ev d'è faz ena schelta calitativa duple cu cantitativa, uschè par exeñpel cun contemplar igls plects cun translater, contextualiser, conjugher (tigls verbs) or da pless puncts da vista.

Essenziel egl da druer igl dicziunari cuagl susteñ digl oters dicziunaris rumantschs (online), er schi veñan enit igl «Bargunseñer interactiv» adeña darcho tiers ulterioigs plects. I's chatta er ena cuorta grammatica. Cun kel dicziunari interactiv contribueschans a mantgnèr la fuorma dialectela digl rumantsch da Brauegn a da der a da tots chi an interess l'ocasion da's confrunter cuagl bargunseñer. Fiz esclusiva è la pussibilted da tarler, cun strucler segl microfon sper igl plect, scu cha kel veñ pronunzcho, par gnèr a savèr scu cha la liñgua clingia»

Linard Nicolay aint igl sies atelier a Rabius. Cò ve l'elaboraziun dad ena platta da crap.

FOTO MAD